

Esikunta
Lainsäädännön kehittäminen ja laintarkastus
Lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen

31.5.2023

VN/12575/2023
VN/12575/2023-OM-12

Asettamispäätös: Työryhmä uudistamaan säädösvalmistelun kuulemisopas

Asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän uudistamaan säädösvalmistelun kuulemisoppaan.

Toimikausi

1.6.2023 – 29.2.2024

Tausta

Nykyinen Kuulemisopas koostuu valtioneuvoston 4.2.2016 antamasta Säädösvalmistelun kuulemisohje -periaatepäätöksestä ja sen sisältöön liittyvistä, oikeusministeriössä valmistelluista yksityiskohtaisista suosituksista kuulemisen työtavoiksi ja välineiksi sekä esimerkeistä hyvistä käytännöistä.

Kuulemisoppaassa ohjeistetaan nykyisin yksityiskohtaisemmin ja velvoittavammin vain lainsäädäntöehdotusta koskevan lausuntokierroksen järjestäminen. Kuulemisesta säädösvalmisteluprosessin aiemmissa ja myöhemmissä vaiheissa ei ole vastaavaa käytännön tarpeita palvelevaa ohjeistusta. Kuulemisopas on myös muuten osittain vanhentunut.

Suomi näyttäytyy OECD:n vertailussa maana, jossa sidosryhmiä kuullaan hyvin säädösehdotuksista, mutta muissa valmistelun vaiheissa kuulemisessa on kehittämistarpeita. Lainvalmisteluprosessin laatuindikaattorit -tutkimushankkeen mukaan myös sidosryhmät ovat tyytymättömiä erilaisiin kuulemiseen liittyviin käytänteisiin, kuten kuulemisen oikea-aikaisuuteen, yhdenvertaisuuteen sekä esitettyjen näkemysten huomioimiseen. Lisäksi EU-valmistelun ennakkovaikuttamisessa ja EU-valmistelun aikaisen vaiheen avoimuudessa on tunnistettu kehittämistarpeita.

Kansliapäälliköiden Mahdollisuudet Suomelle -viestien mukaan yhdenvertaisuutta ja demokratiaa vahvistaa mm. kansalaisten luottamus ja osallistuminen heitä koskevaan päätöksentekoon. Kansliapäälliköiden mukaan lainvalmistelutyöhön on varattava lisää resursseja.

Kaikkia mainittuja puutteita voidaan parantaa kehittämällä sidosryhmien kuulemista sekä sen dokumentointia ja viestintää kotimaisen ja EU-lähtöisen säädösvalmisteluprosessin kaikissa vaiheissa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 7730
+358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
oikeusministerio.fi

Tavoite

Tavoitteena on säädösvalmistelun tietopohjan, vaihtoehtojen kartoituksen ja vaikutusten arvioinnin laadun parantaminen, säädösvalmistelun avoimuuden, osallisuuden ja valmistelua kohtaan tunnetun luottamuksen parantaminen sekä sääntelyn tehokkaan toimeenpanon edistäminen kuulemisista hyödyntäen.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on

- 1) valmistella ehdotus uudeksi säädösvalmistelun kuulemisoppaaksi,
- 2) kartoittaa keinoja edistää kuulemisen tukea,
- 3) raportoida lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmälle työn etenemisestä sekä
- 4) valmistella suunnitelma uuden säädösvalmistelun kuulemisoppaan käyttöönotosta, siihen liittyvästä viestinnästä ja käyttöönoton seurannasta.

Oppaalla kehitetään ja yhdenmukaistetaan valtioneuvoston piirissä kuulemisessa käytettäviä toimintatapoja hyvien käytäntöjen mukaisesti kotimaisen ja EU- säädösvalmistelun prosessien kaikissa vaiheissa.

Kuulemisen tarve ja hyöty sekä käytettävissä oleva tietopohja ja arviot vaihtelevat ministeriöittäin ja hankkeittain. Tämän vuoksi täysin yhdenmukainen ohjeistus ei sellaisenaan sovellu kaikille ministeriöille tai niiden yksiköille eikä kaikkiin hankkeisiin. Ohjeistuksessa on otettava huomioon erilaisia tilanteita ja tuotava esiin hyviä käytäntöjä ja niiden kehittymistä ja jakamista edesauttavia elementtejä.

Uusi kuulemisohjeistus annetaan valtioneuvoston virkamiesjohdon kannanottona. Samalla valtioneuvoston periaatepäätöksestä voidaan luopua. Kuulemisopas toteutetaan avoimena verkkojulkaisuna.

Hankkeen eri vaiheissa kuullaan ja muuten osallistetaan laajasti sidosryhmiä ja tutkijoita.

Organisointi

Puheenjohtaja

lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen, oikeusministeriö

Jäsenet

viestintäjohtaja Riikka Lamminmäki, ympäristöministeriö

hallitussihteeri Katariina Pursimo, sosiaali- ja terveysministeriö

lainsäädäntöneuvos Heidi Kaila, valtioneuvoston kanslia

neuvotteleva virkamies Anu Laitinen, työ- ja elinkeinoministeriö

erityisasiantuntija Sami Demirbas, oikeusministeriö

hallitusneuvos Hanna Laurila, liikenne- ja viestintäministeriö

lainsäädäntöjohtaja Jouko Narikka, valtiovarainministeriö

lainsäädäntöneuvos Eerikki Nurmi, opetus- ja kulttuuriministeriö

lainsäädäntöneuvos Timo-Ville Nieminen, maa- ja metsätalousministeriö

asiantuntija Julia Puumalainen, sisäministeriö

Pysyvä asiantuntija

erityisasiantuntija Annika Collin, Lainsäädännön arviointineuvoston sihteeristö, valtioneuvoston kanslia

Sihteeri

erityisasiantuntija Tuomas Lihr, oikeusministeriö

Työryhmä valitsee jäsenistään tarvittaessa varapuheenjohtajan. Jos työryhmän puheenjohtaja, jäsenen, asiantuntija tai sihteeri eroaa tai on pysyvästi estynyt osallistumasta työryhmän toimintaan, oikeusministeriö määrää asianomaisen ministeriön tai muun tahon esittämän henkilön työryhmään jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Tämä päätös täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentin vaatimukset.

Kustannukset

Työryhmän kokouksista ei makseta palkkioita.

Kansliapäällikkö

Pekka Timonen

Lainsäädäntöjohtaja

Susanna Siitonen

Liitteet

Taustamuistio

Jakelu

OM ESI Lainsäädännön kehittäminen ja laintarkastus, Tuomas Lihr
 OM DJO Demokratia ja vaalit, Sami Demirbas
 VNK IA Istuntoyksikkö, Heidi Kaila
 TEM TTM Sääntelyn kehittäminen, Anu Laitinen
 LVM PAO Markkinayksikkö, Hanna Laurila
 STM SVO Eläke- ja yksityisvakuutusyksikkö, Katariina Pursimo
 VM KHT Yleishallinto, Jouko Narikka
 MMM TITU Tieto- ja tutkimustoimiala, Timo-Ville Nieminen
 SM HKO Oikeudellinen tuki, Julia Puumalainen
 YM VIE Viestintä, Riikka Lamminmäki
 OKM Ilmoittajansuojelu, Eerikki Nurmi
 VNK VNAY Valtioneuvostoasiainyksikkö, Annika Collin

Tiedoksi

VN/12575/2023-OM-12

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: